

Naročnine listu: Celo leto K 120—, pri letu K 60—, četrt leta K 30—, izven Jugoslavije: Celo leto K 150—. Inserati ali oznanila se razpisujejo po dogovoru; pri večkratnem inseriranju primeren popust. Upravljalstvo sprejema naročnino, inserate in reklamacije. — Telefon št. 220.

STRAŽA

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo

„Straža“ izhaja v ponedeljek, sredo in petek. Uredništvo in upravljalstvo je v Mariboru, Korčakova c. 5. — Z uredništvom se mora govoriti vsak dan samo od 11. do 12. ure dopoldne. Rokopisi se ne vračajo. Nezaprite reklam so pošiljne proste. — Telefon št. 2.

Soc. demokrati podpirajo korupcijo.

Ko je vodja demokratov, Davidovič dobil mandat za sestavo nove vlade se je obrnil do vseh strank v zakonodajni skupščini, tudi do opozicijskih. Jugoslovanski klub mu je dal na znanje, da se bo boril odločno in vztrajno za revizijo ustave ter da že iz tega razloga ne more podpirati demokratske vlade, ker nosijo demokrati glavno krivdo na centralistični ustavi in na ukinjenju zadnjih samoupravnih pravic, ki so še bile preostale slovenskemu in hrvatskemu ljudstvu. Podpirati pa, tudi iz tega razloga ne morejo demokratske vlade, ker je demokratska stranka glavno utočišče in zavetišče korupcije v naši državi in ker ima kapitalistično izkoriščanje delavnih ljudskih slojev najjačjo oporo v tej stranki.

Gospod demokratski poglavar Davidovič se je tudi obrnil do socialno-demokratske stranke. Pričakovati bi bilo, da bo pri njej dobil isti odgovor. Moral bi bil dobiti iste besede za odgovor, če bi socialna demokratska stranka v istini bila ljudska, za narodove pravice zavzeta, za ljudsko samopravo se boreča, korupcijo pobijajoča stranka. Če socialna demokratski poslanci in agitatorji pridejo med ljudstvo, se jim kar usta penijo zabavljanja proti razmeram v državi, proti zatiranju delavskih slojev, proti korupciji itd. Clovek normalne pameti in količkaj poštene volje bi pričakoval da bodo tem, samega protikorupcijskega gneva se penečim besedam sledila tudi primerna dejanja. Kdor tako misli, misli kakor priprosti član delavskega sloja. Ne misli pa tako, kakor sodijo voditelji iz socialno demokratske vladne hiše Kristanov. Kakšen je bil Anton Kristan in kolike vrednosti so bile njegove gromenja polne besede zoper korupcijo in kapitalistično izkoriščanje, dokazuje dejstvo, da je Anton Kristan svoj boj zoper kapitalizem in korupcijo srečno končal kot upravitelj nadvojvodskega veleposestva z milijonsko plačo. Na tem veleposestvu more premišljati, kako slabo se godi proletarcom.

Za Antonom Kristanom je prevzel vodstvo socialno demokratske stranke Ebin Kristan. Kako ta mož pojmuje boj zoper korupcijo, dokazuje njegov odgovor, ki ga je dal demokrat skemu voditelju Davidoviču. On tej stranki, če bi prevzela vlado, ne napoveduje najostrejšega boja, marveč izjavlja, da sicer na zunaj ne gre v vlado, bo pa vlado demokratov podpiral. Kaj ne da, krasen borilec zoper korupcijo! Demokratsko stranko, v kateri je nagromadeno toliko korupcije, kolikor se v kakšnem zanemarjenem balkanskem kožuhu ugnezdijo uši, bodo podpirali protikomunistični socialni demokratje!

Tako se socialno demokratsko hlinavstvo kaže vedno bolj v svoji odurni nagoši. Ljudje izpregledavajo in od dne do dne jasneje spoznavaajo, da so socialni demokratje protiljudska in protislovenska stranka. In ko pride ljudstvo do glasu, bo obsodilo podpiratelje centralizma in korupcije.

Občinski volilni red za Slovenijo in ženska volilna pravica.

Dr. Josip Hohnjec: G. minister Kukovec je prej povdarjal, da moramo v zakonodajnem odboru delati ker so na dnevnem redu velevažne reči socialnega značaja. Jaz nimam nič proti temu, da se je o teh stvareh že razpravljalo; obratno, naša stranka je, pri tem sodelovala, in sicer v veliki verno tako da je dajala takozv. državotvornim strankam dober zgled. Toda stvar, ki je sedaj na dnevnem

redu, ni socialnega značaja, ampak političnega. G. minister je poprej rekel, da mora zakonodajni odbor delati radi tega, ker je treba prineseti marsikako izpremembo in molius (na boljše). Toda to, kar se očitno name-rava skleniti glede občinskega reda v Sloveniji, ni nikak reformatio in molius, ampak in pelus (na slabše). Mislim, da je treba čiste ljudi, ki so danes protivniki ženske volilne pravice a se imenujejo demokrati, spraviti v muzej za demokratske kuriozitetete.

Naša stranka zahteva, da se ženskam da volilna pravica. Radikalna stranka je bila toliko poštena in uvidna, da je dala v Sloveniji ženskam volilno pravico. Toda prišli so drugi gospodje, ki so bili manj demokratskega mišljenja, in so žensko volilno pravico kratkomalo črtali. Proti temu

moramo odločno nastopati in upamo, da bo radikalna stranka ostala dosledna in bo glasovala proti poslabšanju občinskega reda v Sloveniji.

Gospodje! Niti enega razloga ni za to, da bi se v Sloveniji ženska volilna pravica ukinila. Mi smo v tem oziru dosegli vsaj toliko, da so radikalci rekli: „Dobro, naj se napravi vsaj poizkus z žensko volilno pravico in sicer v Sloveniji.“ Radikalci so torej na žensko volilno pravico pristali in ne vem, zakaj naj bi se danes to ukinilo. Zato odločno protestiramo — proti temu, da bi se danes o tem razpravljalo, ker nimamo vlade, ki bi prevzela odgovornost za ta čin. Zato predlagam, da se ta razprava ukine iz dnevnega reda, ker je to vprašanje političnega značaja, in prosim gospoda predsednika, da da moj predlog na glasovanje.

Razkol v Češki ljudski stranki.

V čehoslovaški ljudski stranki je prišlo do razkola. Službeni komunique parlamenta pravi, da je prišlo do secesije Slovakov radi tega, ker je bilo glasovanje za državni proračun obvezno za vse člane parlamentarnega kluba „Lidove stranny“, česar pa Slovaki pod vodstvom patra Hlinka niso upoštevali. Glasovali so proti. Vsekar tičijo razlogi te secesije malo globlje. Pravi razlog krize v češki ljudski stranki se skriva za centralističnimi namerami vlade, ki je predvidevala novo — seveda centralistično — administrativno ureditev na Slovaškem in ukinjenje starih županij ter municipalitet. Voditelj iz kluba izstopivših Slovakov je, kakor smo že omenili, — znani katoliški prvoborilec med Slovaki, pater Hlinka. Hlinka se je boril za svoj slovaški narod v času madž. vladavine tako hrabro, da je bil proglašen za veleizdajalec. Ob preobratu je oduševljeno pristal na državno in narodno edinstvo Cehov in Slovakov, toda pod predpogojem, da se v posebnosti, ne narodna, svojstva — kajti Čehi in Slovaki so en narod — nadalje v plemenske želje, nima nihče vtikati in da se ravno radi teh posebnosti mora Slovakom in Slovaški zagotoviti nekaka avtonomija. To je dovedlo tako daleč, da so Čehi p. Hlinko kot „protivnika države“ zaprli in obtožili radi veleizdaje. Razlogi za avtonomistično stališče p. Hlinka so bili mnogostevilni. Hlinka je na katoliški bazi organiziral uspešni odpor proti madžarskemu nasilju. Organizirati je zamogel svoje Slovake samo v anacionalni katoliški cerkvi, ki stoji pod kontrolo rimske kurije, nikakor pa ni uspeval v celoti akcija protestantov, kateri so že od nekdaj spadali v interesno sfero madžarske Budimpešte. Po preobratu se je ravno katoliški živelj na Slovaškem izkazal kot najboljša opora čehoslovaške državne misli. Protestanti so dali večino svojih najboljših ljudi — Madžarom. Pod pritiskom javnega mnenja je čehoslovaška vlada morala ustaviti proti Hlinki uvedeno postopanje. V Pragi so namreč izvohali, da so Madžari oživotvorili na Slovaškem svoje posebno „avtonomistično“ gibanje, ki je bilo v resnici protidrjavno,

ker so v nedolžno obleke avtonomizma vtaknili zahtevo, da naj se Slovaško pridruži kot integralni del svetostefanske krone — Madžarski. Pozneje je vlada pričela popuščati in tudi p. Hlinka je nekoliko brzdal svoje avtonomistične zahteve. Kljub temu pa se položaj v Slovaški ni izboljšal. Ravno v času, ko je uspešna koalicijska čeških narodnih strank, je med Slovaki vznikla velika nezadovoljnost. Slovaki so zahtevali uslanovitev treh katoliških gimnazij. Minister-rojak dr. Šrobár, velik zaupnik čeških centralistov in strogi liberalce, je to zahtevo kratkomalo odklonil in se odločno izrekel zoper ustanovitev omenjenih učnih zavodov. Nezadovoljstvo Slovakov je razumljivo tembolj, ker so „Narodny Listy“ razodeli zavratno nakanu centralistov, ki nameravajo centralizacijo izvesti samo na Slovaškem, dočim se ne bi centraliziralo ostalih dežel, kakor: Češko, Moravsko in Slezijo, kjer bi vlada trčila na prevelik odpor prebivalstva.

Izstop dvanajstotrice slovaških katoliških poslancev iz tako velike organizacije, kakor je čehoslovaška ljudska stranka, nima nikakih posledic za vladno večino, pač pa za katoliško stvar na Češkem kot tako. Čehoslovaška ljudska stranka je v zadnjem času pridobivala med obema plemenoma širših tal. Osebito je s svojimi organizacijami izpodjedala socialiste. Secesija slovaških poslancev je v skrajnih konsekvencah sedanji vladni večini lahko nevarna. Vladni blok, ki sestoji iz 48 socialistov, 41 agrarcev, 25 narodnih socialcev, 21 članov ljudske stranke in 19 narodnih demokratov, šteje 154 poslancev. Če bi se slovaški „odpadniki“ pridružili 103 poslancev broječi opoziciji Nemcev ter komunistov, bi opozicija štela 115 poslancev. Ze sama možnost tega števila, ki se vedno bolj in bolj približuje številu vladne večine, vsiljuje češki javnosti potrebo nove politične kombinacije, v kateri bi igrali Nemci in socialisti prve gosli. Zaenkrat seveda ni misliti, da bi se sedanja vladna koalicijska razbila ob nemško-komunistični opoziciji.

Lenin in ameriški farmer.

Predsednik ameriške farmerske (veleposestniške) stranke Christensen je potoval mesec dni po Rusiji in proučeval položaj brez sovjetskega nadzorstva in vodstva v svrhu sklepanja trgovskih zvez. Mož je dobil dosti dobrih utisov o sovjetski upravi in se sedaj še živahneje zavzema za ustanovitev gospodarskih in prijateljskih čnošajev z Rusijo. Večkrat se je razgovarjal z Leninom in naslednji razgovor, ki se mu zdi posebno značilen, je sporočil tudi raznim listom:

„Kako bo z ameriškano-japonsko vojno?“ je vprašal Lenin. „Ne pride

do tega“, odgovarja Amerikanec. — Lenin: „Mora priti na vsak način. — Kapitalistične države ne morejo obstati brez vojne. Kapital jih izziva, kakor je izzval svetovno, ki je stala 10 milijonov človeških žrtev in 30 milijonov invalidov.“

Amerikanec se je prepričal, da Lenin zelo pazljivo zasleduje celo delo washingtonske konference in tekmovalne ameriškega in japonskega kapitala. Razgovor je preskočil na trgovino.

„Govorimo o pšenici. To je svrha mojega prihoda“, pravi farmer.

Lenin: „Dobro vi hočete vedeti, koliko bi mi potrebovali, da se reši mo vsega zla, ki ga nam je nakopala sovražnost zunanjega sveta in priroda sama. Potrebovali bi 16 milijonov mernikov, to bo pa malo več, kot producirata Severna Amerika v 1 letu.“

Amerikanec: „Mene bolj zanima, koliko potrebuje Rusija za bodočo leto. Če ne boste dovolj posejali, imate drugo leto še hujšo lakoto.“

Lenin: „Našli ste nas v težkem položaju; zakaj ne trgujejo ameriški farmerji z nami, naj nam dajo pšenice in mi zavijemo njih žene v najboljšo krzno.“

Amerikanec je pripovedoval o težavah in zaprekah trgovske zveze, — ker ruska vlada ni priznana, obljubil je pa, da bodo farmerji napeli vse sile, da pride do normalnega trgovskega prometa direktno, brez kakkega posredovanja v razne ruske province. Na vprašanje, kaj bi dajali Rusi v zameno, je odgovoril Lenin:

„Vse mogoče, pred vsem pa celulozo, krzno in če bi dovolil Washington, vam lahko pošljemo celo najboljši šampanec. Naši prirodni zakladi in naše produktivne moči so silne.“

H koncu pravi Amerikanec: „Vaša vlada se giblje na desno, lahko pride do kapitalistične republike.“

Lenin, ki se je doslej smehljaj, postane resen, oči mu zaplamljajo: „Rusija je in ostane komunistična, njena je nova, sposobna inteligenca, njena so šole, njen je tisk in tako imamo tudi vso moč, da nadzorujemo denar in kredit, ki je temelj kapitalizma. Mi smo gospodarji položaja, kapital pri nas ne bo vodil politike. Če skušajo protirevolucionarji zrušiti naš sistem, je to toliko, kot bombardiranje Gibraltarja s fižolom! Zamislite si isti položaj v vaši Ameriki! Ali bi mogla pešiča komunistov v normalnih razmerah, kot so sedaj, zrušiti formo vašo vlade?!”

Novi finančni zakon in neposredni drž. davki.

Novi finančni zakon ima bistvene spremembe glede kakovosti drž. davkov, njih višine, vplačevalnih in napovednih rokov, rekurzov in doklad. Zaradi tega je treba, da davkoplačevalci, ki so bili prej vajeni avstrijskih določil glede davka, poznajo ta nova določila, da bodo znali, koliko se jim davka predpiše.

Po novem finančnem zakonu se morajo vsi neposredni državni davki, državni pribitki in avtonomne doklade plačati 1. februarja, 1. maja, 1. avgusta in 1. novembra do 15. vsacega meseca. Uradno se razglasi, da katerega termina morajo stranke vlagati svoje napovedi. Posebno se ne bo v te svrhe nobena stranka več pozvala. Davkarija mora poslati 14 dni pred plačilnim rokom strankam poštni šek, na katerem je skupna svota vseh zapadlih davkov navedena. V roku 14 dni imajo pa stranke pravico, da se same v davkariji prepričajo, koliko davka in kateri davek se jim je predpisal. Predpisi davkov se ne bodo več strankam na dom pošiljali, vsaka stranka se mora o predpisu sama v davkariji prepričati, in ima pravico v roku 14 dni proti temu predpisu vložiti rekurz.

Ako stranka po razglasitvi, da je vložiti napoved davka, te napovedi na vložiti v določenem roku, se brez napovedi po prevdaru davčne oblasti odmeri davek.

Pravice cenilne komisije razširja bistveno novi finančni zakon. Komisija odločuje tudi o prizivih, če ocenjena dohodek ne presega 30.000 K, toda le, če spozna predsednik komisije sam, kakor tudi cenilna komisija sama, ka je utemeljen priziv. Vse druge prizive se vlaga na prizivno komisijo, razen če prizivnik ni vložil prvotne napovedi, ali pa ni odgovoril na stavljena vprašanja davčne oblasti. Pri-

zlv pri višji prizivni inštanci rešuje predsednik prizivne komisije sam po slobodnem predvaru v svojem področju, ali jih pa odstopi prizivni komisiji.

Prejšnje deželne doklade so odpravljene; na njih mesto je stopil enotni državni pribitek. Avtonomne doklade in pa državni pribitek se odmerijo le na podlagi državnega davka.

V Sloveniji imamo 11 vrst državnega davka. V naslednjem pojasnimo vsak davek posebej.

1. Zemljiški davek. Od štiri kratnega čistega katastralnega donosa plačar 20%. Državni pribitek 170% in avtonomne doklade.

2. Hišno-razredni davek. Od I. do XII. vrste neizpremenjen. Vsta XVI. plača 3 K, XV. 4 K, XIV. 6 K in XIII. 10 K. Za leto 1921 se odmeri državni davek v trikratnem prejšnjem znesku, poleg tega 70% državni pribitek in avtonomne doklade.

3. Hišno-najemni davek. V Ljubljani se plača 20% od najemščine. Vzdrževalni odstotki se več ne odračunajo. K drž. davku pride še 60% državni pribitek in avtonomne doklade. V vseh ostalih krajih zunaj Ljubljane znaša hišni davek 12% najemščine. Vzdrževalni odstotki se tudi ne odračunajo. K drž. davku pride še 70% državni pribitek in avtonomne doklade. Za davka proste hiše se pobira pet odstotna najemščina brez odbitka vzdrževalnih odstotkov. Za o mero državnega pribitka in avtonomnih doklad služi ideelni hišni davek 20% ozir. 12%.

4. Občna pridobitina. Za leto 1921 velja ista odmera, kakor za 1919 in 1920. Znaša štirikratni prejšnji drž. davek po tarifu šema B. Državni pribitek znaša za I. in II. razred 170%, za III. in IV. razred pa 130%. Poleg tega pa še avtonomne doklade.

5. Posebna pridobitina. Od podjetij, ki so zavezana, polagati javna računa se pobira poseben davek. Dosedanja določila so ostala neizpremenjena. Državni pribitek znaša 90% in avtonomne doklade.

6. Rentni davek. Predpiše se po dosedanjih predpisih; a) pri zadržanih regulativnih hranilnicah in sličnih za vodni 3%, pri ostalih podjetjih zavezanah k polaganju javnih računov pa 4% od obresti hranilnih vlog. To se imenuje rentni davek potom odbitka. Državni pribitek znaša 100%. Doklade za avtonomne oblasti odpadejo; b) ako pa stranka sama napove rento n. pr. od zakupnin, posojil itd. se predpiše rentni davek na podlagi napovedi, in veljajo še dosedanje predpisi.

Državni pribitek znaša 170% in pa še doklade za avtonomne oblasti. Ako ne presega ves dohodek davkoplačevalca 10.000 K všteti rentni dohodek, se rentni davek ne odmeri. To pa velja samo za leto 1921, za katero služijo kot podlaga kohodki leta 1920. Za nadaljna leta tvori mejo 4800 K in ne več 10.000 K.

7. Dohodnina. Eksistenčni minimum je za leto 1921, 10.000 K; v prihodnje pa 4800 K. Dohodki članov hišnega gospodarstva iz službenih prejemkov se ne štejejo k dohodku hišnega gospodarstva. Ti dohodki se posebej obdačijo. — Draginske doklade javnih uslužbencev se ne prištevajo k dohodku, ki je davku podvržen. Pri zasebnih uslužbencih se odmerja dohodnina in plačarina le na podlagi reduciranih skupnih službenih prejemkov in sicer:

Ako dobivaj privatni uslužbenec plače do 30.000 K, se vzame kot davčna podlaga 50%, to je polovica. Teh davkov, do 45.000 K 60%, do 60.000 K 70%, do 80.000 K 80%, do 100.000 K 90%, čez 100.000 K vse.

Davčna skala je ista ko poprej, istotako vojni pribitek 10–120% po višini dohodnine. Doklade za avtonomne oblasti se ne predpisujejo. Za samske davkoplačevalce se odmeri še posebna 10% doklada, za manj obtežena gospodarstva pa 15%.

8. Plačarina. Ta davek je pri javnih nameštencih odpravljen. Pri zasebnih nameštencih je dohodek do 30 tisoč kron prost plačarine; pri davku od 30 do 40.000 K se odmeri 1%, pri 40 do 50.000 K 2%, pri 50 do 65.000 K 3%, pri 65 do 80.000 K 4%, pri 80 do 100.000 K 5%, nad 100.000 K 6%. — Državni pribitek znaša 70% in pa doklade za avtonomne oblasti.

9. Invalidni davek. Vsi neposredni državni davki, izvzemši dohodninski davek, se z državnim pribitkom vred seštejejo, ta skupna svota služi za odmero invalidnega davka po skali do 20.000 K. Čez 20.000 K je mera 20%. Invalidni davek je prost državnega pribitka in avtonomnih doklad. Uslužbenec s stalnimi dohodki plačujejo invalidni davek od odmerjene dohodnine.

10. Tantijemni davek. Od prejetin tantijem se plača 15% tantijemni davek in od tega 100% državni pribitek. Avtonomne doklade se od tega davka ne pobirajo.

11. Davek na poslovni promet. Ves poslovni dohodek davkoplačevalca, razen njegovih stalnih dohodkov, se sešteje, in od tega predpiše 1% davka. Državni pribitek in avtonomne doklade se ne predpišejo.

V kratkem mora priti v parlamentu predlog, da se vsi državni davki v državi zjednačijo. Zaradi tega bi bilo umestno, da se tudi za druge pokrajine napravi pregled vseh predpisanih neposrednih državnih davkov, ker le na ta način dobi poslanec jasno sliko davčnega sistema v posameznih pokrajinah države, in na ta način lahko sodi, kako naj bi se za vsa država vpeljal enoten davčni sistem. Vsak poslanec mora biti o tem poučen to pa preskrbi najlože časopisje, iz katerega si lahko vsak te podatke shrani.

Za proračunsko razpravo so važni davčni postavki, ker obeta finančni ministri zvišanje neposrednih davkov za 100%. Pozabili se ne sme pri tem, da se tudi za 100% zvišajo avtomatično vsi državni pribitki in vse avtonomne doklade. Kaj pa to pomeni, si lahko vsak na podlagi poprej navedenih davčnih števil sam izračuna. — Torej poslanci pozor! Pozor pa tudi, da zahtevate računski zaključek, ki kaže, koliko davka in kateri davki so se pobirali, in zakaj so se ti davki porabili. Brez računskega zaključka ni proračunske razprave. Ta računski zaključek pa „odmah“.

Politični pregled.

KRALJEVINA SHS.

Z mandatom glede sestave vlade je demokrat Davidovič še slabše odrezal kot starosta Pašič. Pogajanja z Davidovičem so odklonili: Pašič z izgovorom na zborovanje glavne skupščine radikalov, socialpatritotije, zemljoradniki in naš klub. V Davidovičev vladni krog bi stopili samo: demokratje, Turki in samostojni. Gotovo je, da je Davidovič že vrnil kralju svoj mandat.

Kedo se bo lotil za Davidovičem sestavljanja vlade, je najbrž v rokah glavne skupščine radikalcev, ki zboruje te dni v Beogradu.

Nekateri pravijo, da se misli potegniti iz politike Pašič in prepustiti vodstvo radikalne stranke g. Protiču, ki bi naj poizkusil srečolov za sestavo vlade. Slišijo pa se tudi vesti, da posejajo kralja razni generali, bivši vojni minister in da bi znalo zaščiti po vojni diktaturi.

Iz Pariza so pozvali našo vladu, da mora takoj izprazniti nevtalni pas v Albaniji.

RUMUNIJA.

Caranisti (kmetska stranka) so stopili v odločno opozicijo napram kabinetu generala Averesa, ki je v Rumuniju uvedel izjemno stanje, poostreno cenzuro, skratka: policijske režim najhujše vrste. Dr. Lupu je v parlamentu prečital programatično zahtevo caranistov po čimprejšnjem razpisu novih volitev. Kakor poroča list „Luptatorul“, se bodo občinske volitve vršile v februarju.

NEMČIJA.

Nemška državna banka je zabeležila pred par dnevi nov uspeh. Wolfov dopisni urad je iz Londona poročal, da kroži po angleškem časopisju vest, da se bo Nemčiji dovolil triletni moratorij. Posledica je bila, da je dolar na berlinski borzi padel na 200. Ne glede na moratorij bo Nemčija morala odplačati januarski in februarjski obrok. Morečo skrb nemške vlade tvori trenutno 600 milijonov zlatih mark, katerih še danes nima na razpolago.

FRANCIJA.

Francoski senat se je z 249 proti 12 glasovom izjavil za politiko ministrskega predsednika Brianda, ki zagovarja sporazum z demokratično Nemčijo in odklanja sovniistična stremeljenja senatorja Braugiera. — Briand je izjavil, da ni krivda Nemčije, če Franciji ni veliko preostalo od prve reparacijske milijarde. Briand zaupa demokratični Nemčiji v polnem obsegu.

IRSKA.

Med Anglijo in Irsko je po dolgoletnih in srditih političnih bojih prišlo do končnega miru in sprave. V četrtek, dne 14. t. m., bo v angleškem parlamentu predložen sporazum z sinlajnovci v ratifikacijo. Novo parlamentarno sesijo bodo v Londonu otvorili s prestolnim govorom. Istočasno bo tudi ulsterski parlament odobril irsko-angleški sporazum. Razen lista „Morning Post“, ki je glasilo skrajno unijonistične (centralistične) stranke, je vse časopisje oduševljeno pozdravilo spravo med obema narodoma. „Times“ piše: „Pamet je zmagala, mirovni pogoji pomenijo konec perijode nemira in nezaupljivosti, začetek srečne dobe in medsebojnega razumevanja. Pogoji oznanjajo, da stoji genij vladinske umetnosti med angleškim narodom visoko in da naši državni tajnosti naše nacionalne veličine še niso pozabili.“ „Daily Telegraph“ pa pravi: „To je največji dogodek v notranji politiki Velike Britanije. Lloyd George je podpisal svoje ime pod imena največjih, kar jih pozna svetovna zgodovina.“ „Daily Chronicle“ piše: „Ta zmaga je večja nego zmaga v svetovni vojni. Zmaga v svetovni vojni nas je rešila pred poginom, a nova zmaga pa pomenja že v svojih začetkih mogočen porast naše moči. Kaj bi dali, da se tudi med nami in Bolgari doseže tak sporazum?“

Vladinovci in kriza.

Mandat za sestavo vlade je dobil g. Ljuba Davidovič, ki igra v demokratski stranki ulogo dobrega človeka. Kadar so demokrati v škripeh, dajo Davidoviču besedo. To vam je star mož čiste preteklosti, ki ima precej jugoslovanskega naziranja, ki zna govoriti lepe besede, ki pa noče in tudi ne sme politično delovati. Njegove vrline so plaše za vse umazane spekulacije dinastije Pribičević in njenih frabantov. Mož je prava „dobričina“, zašel je v zelo slabo društvo in danes ni več tako čil in svež, da bi presodil, kako so njegovi pajdaši. — Ko je demokratski klub glasoval o razdelitvi gorneljev, se je njemu zdelo, da gre res vse po pravici in po prepričanju posameznih članov, in tako je v svoji otopelosti izjavil Pašiču o enodustnosti demokratov. Ta stari gospod se topi v frazah demokracije in nima oči in razuma za vse, kar se skriva pod tem umenom. Spekulativni pajdaši dobro poznajo njegovo mehko in kratkovidno naravo, zato mu pa dvorjani in kadro na vseh koncih in krajih — tako je njemu in njim ustrezno, on uživa in fantazira v nakopičenih frazah, oni pa imajo pripravo in voljno igralko.

Bajo Pašič pa zna. Zna voditi pregovore, zna napraviti krize, zna zopet prigovarjati, in sestavljati nove vlade, zna pa tudi ob potrebnih prilikah umakniti svoje prste od žravnice. Poprej se je umaknil v inozemstvo, zdaj je pa pred kongresom radikalne stranke — naenkrat zbolel. Ta kongres bo namreč napravil še hujšo krizo, kot so vse vladne homatije, prefresel in prerušal bo radikalno stranko in zato se Pašiču zdi bolje, biti bolan ter šele po zvršetku priti zopet na spregled. Če obsodijo „drugovi“ njegovo politiko, bode še vedno imel te in one izgovore in napel bo vse sile, da ostane partijski diktator.

Ko je Pašič sestavljal vladu, je obiskal najprej vse opozicijske klube, torej je bil njegov cilj, sestaviti vladu brez demokratov. Sedaj sestavlja vladu g. Davidovič — demokrat, ki kaže s svojimi obiski po vseh klubih tudi namere, sestaviti vladu brez radikalov. To je markantna črta obeh mandatorjev in pa cele radikalno-demokratske zveze. Za sedaj seveda opozicija noče ne s Pašičem in ne z Davidovičem, samo to je treba poudariti, da ostanejo demokrati kakoršni so,

dočim se bodo radikali danes ali jutri razčistili, in če opozicija noče danes podpirati slabo ali brezprogramne Pašičeve vlade, je lahko mogoče, da podpre novo orijentirane in izčiščene radikale. To policajdemokracija dobro ve in zato še lahko samo kakemu generalu „bele“ ali pa „črne“ roke dvorjani ter se sploh med zarotnike in intrigante vpiše.

Razlika med Pašičem in Davidovičem. Ko je poveril kralj Pašiču mandat za sestavo nove vlade, se je obrnil Pašič pismenim in brzogovornim potom do voditeljev opozicijskih strank, da prouči njih pogoje za vstop v njegovo vladu. Pašičeva misija in beračenje krog opozicije ni uspelo. Za Pašičem se otepa s sestavo vlade Davidovič. Ker Pašič ni uspela pot do opozicije, je Davidovič nameril svoje prve korake proti dosedanjim vladinovecem, ki so itak pokorni slugi za vstop v vsako vladu, ki bi imela predpogoji vsaj začasnega životarenja.

Minister socialne politike dr. Kukovec se poslavlja. Sobotno „Jutro“ je prineslo slovo dr. Kukovec od ministrskega korita, katerega prepušča v slučaju kakše koalicije se z ministrsko penzijo nepreskrbljenemu dr. Zerjavu. Po izročitvi socialne politike že dvakratnemu Agromerurju pa poživlja g. minister v ostavki vse svoje uredbe ter naredbe, ki so pa žalibog, dasi tolikokrat predručene in deloma celo vsled preduhovite neizvedljivosti ukinjene, ostale vse na papirju in bodo menda samo za v arhiv. Ob koncu svojega slovesa prizna g. minister sam, da mnogi niso bili zadovoljni z njim, a priznava mu, da se je trudil, (seve zase in za JDS gotovo!) a za druge ne! Po končani krizi pa se bo lotil g. dr. Kukovec organizacije JDS v Sloveniji. Samo radovedni smo, koga neki bo organiziral g. minister n. r.!

Izenačevanje zakonov, davkov in uradnih plač. Vladinovci imajo na dnevnem redu v svojih listih frazo o vsestranski enakopravnosti v naši lepi domovini. Pri vsej tej žurnalistični enakopravnosti vseh treh plemen pa čitamo ravno v vladnih glasilih neprestano debato o izenačenju zakonov, davkov in uradnih plač. Vedno se debatira o izenačenju, a doslej se še ni nič izenačilo, samo, da ste Slovenija in Hrvatska še poleg avstro-ogrskih zakonov in davkov sprejeli še nekatere beograjske novotarije o svobodni štampi in poleg avstro-ogrskih še početvorjene srbijanske davke kot n. pr. zemljarino. Iz vsehi brezplodnih debat o vednem izenačevanju odseva vsa frazerska lažnjivost enakopravnosti.

Največji strah samostojnih so volitve! Nobena stranka se poleg policajdemokratov tako ne boji za vladna korita, kot naši samostojni. Pripravljeni so vstopiti v vsako vladu, ki se bo sestavila. Za Pašičem se ponujajo Davidoviču, a pod pogojem, da ne bi bil njegov kabinet — kabinet stvaritelj voljnega zakona. Samostojni Ljubojo pred volitvami rešiti vse drugo, same volitve odložiti za nedoločan čas, ker se pač tako ugodno in brez žuljev živi od vladnih korit.

Računi brez kontrole.

Zopet proračun. Eden za drugim se prikazuje. Sedaj je na vrsti ministrstvo zunanjih zadev. Ze zadnjič smo omenili, da se strašne svote lepo razdelijo — samo za oko, pri tem pa kopnijo in ginejo po bogzna kakih potih. Pri proračunu za zunanje ministrstvo so se oblastniki še najmanj potrudili, da zavijejo množino izdatkov v kolikor toliko verjetno razdelitev. — Čujte in strmite! Ministrstvo potrebuje 34.312.197 dinarjev, za razna izplačila v tujih valutah 14.037.261 dinarjev. Deli pa te izdatke tako-le: za državne zastopnike v Ameriki, Belgiji, Avstriji, Bolgarski, pri Vatikanu, v Angliji, Italiji, Madžarski, Nemški in Poljski, Rusiji (!), Rumuniji, na Reki, v Turčiji, v Franciji, v Češki, v Švici in v Spaniji. — Ta razdelitev je zelo čudna. Imenuje se Rusija, ko vsi prav dobro vemo, da naši oblastniki črtijo današnjo Rusijo, kot nikdo na svetu in da niti ne mislijo poslati tja svojega zastopnika. Pod ruskim zastopništvom se menda mišljeni ruski kontrarevolucionarji, Wranglovi krog Strandmannovega poslaništva v Beogradu, ki najbrž tudi pije kri našim

dvakoplačevalcem. Poslaništvo na Reki je novo, nikdar nismo slišali o njem, prvič ga najdemo med stroški. Najznačilnejše je pa to, da je poslaništvo na Grškem v Atenah — izpuščeno. Kako to, ali po „pomoti“? — To poslaništvo ima g. Balugžič, dobro znan kot agent demokratov, glavni stebel kamarile in človek, ki je vedno netil in ščuval velesrbski šovinizem proti drugim plemenom. Mož je Pašičev zaupnik, poslan je bil v Atene in tam je ob smrti grškega kralja pripravil posebno politično akcijo — danes ga ni v proračunu, četudi se je globoko zajedel v državno blagajno! To je znak, da imamo še marsikaj — kar je še bolj tajno, kot cela zunanja politika, kar ne pride niti v razne račune, čeravno na široko in v raznovrstne svrhe razsiplje z državno imovino.

Pomanjkanje vagonov in stanovanj. V beograjski „Pravdi“ čitamo, da je na naših železniških progah okrog 2000 vagonov, ki se uporabljajo za delavska stanovanja že dve in pol leta. V tem času bi ti vagoni v prometu zaslužili nad 180 milijonov din. po najnižjem tarifu. To je res drastičen primer razoranega državnega gospodarstva. Siromaške delavce zbašajo v vagonih in ti vagoni so sedaj za promet več ali manj neuporabni. Pametna uprava bi dala ljudem pristojna stanovanja, vagoni material bi pa dobro uporabljala v prometu, pri nas se kvarijo ljudje in material vse ob enem. Vse propada, najbolj pa siromaške delavske obitelji in to bolj in bolj brez konca in kraja.

Beleške.

Javna tajnost. Cesto se govori o tajnih organizacijah med oficirji v belih, v črni in še o raznih drugih „rokah“. Eni govorijo o tem precej skrivnostno, drugi pa odkrito in celo na politično tehtnico se polagajo te javno-tajne organizacije kot zelo važni uteži. Pri vseh mogočih krizah in drugih važnih političnih dogodkih čitamo v raznih listih zdaj proteste od strani belih, zdaj od strani črne roke ali pa grožnje z eno ali z drugo. Beograjska „Epoha“ se večkrat zgraža nad tem zarotništvom, sedaj pa prinaša v številki 921 pismo, ki je zelo značilno za današnje razmere; dobro poučeni dopisnik pravi med drugim: „Cemu govorite toliko o tajnosti? To, kar se dogaja, ni prav nič tajno, treba samo odpreti oči in videli boste, da so vse te nezaslišnosti zelo javne. Clani teh organizacij sedijo javno v vojnem ministristvu, drugi dobivajo važna mesta po svoji želji, oziroma po potrebi teh organizacij in to vse javno po ukazu Nj. V. kralja in na podlagi predpisa vojnega ministra. Zečević je parlamentarni minister. — Torej, kakor vidite, (dopisnik pravi to uredniku) se dela popolnoma javno! — Imamo pa drugo veliko tajnost in to ti razkrivaj, po-kaži nam, kdo te organizacije vzdržuje, kdo jim stoji na čelu, kdo jih postavlja in izigrava kot nekaj ustavni faktor, ki pa ni predviden v ustavi?! Kdo je napravil generala Zečevića za

ministra? — Prosim te, da to iztakneš in razkriješ, da ti bo pa delo lažje te opozarjam na to, da vodi to organizacijo isti duh, ki je vodil tudi „črno roko“, dokler mu ta ni odpovedla ljubezni. Hajd, sedaj pa drugaj, ako smeš! Zahtevaj, da parlament izbira in postavlja vojnega ministra, kakor vse druge!“ — Na kratko povedano: intrige, zarotništvo in tajne mačke so že tako oblastne, da nimajo nobene potrebe se skrivati, da javno nastopajo, da zasmehujejo celo parlament in zakone.

Pribičević bo zaščitil državo pred tujci in protidržavnimi elementi. Naš notranji minister v ostavki Pribičević pač vedno misli na zaščito države. Sedaj že imamo v notranjem ministristvu dva posebna oddelka: za zaščito države in za javno varnost. V zaščitenem oddelku bodo od sedaj zanjprej kontrolirali tujce, pritiskali vizume na polne listine in predvsem pazili na to, da se pravočasno požene preko mej vsi protidržavni elementi. Ta oddelki o zaščiti države, ki se bo pečal s pogonom za protidržavnimi elementi, bi moral začeti najprej pri dinastiji Pribičević in nehati pri mariborskem Voglarju.

Pomotoma. Ze zadnjic smo objavili, da se pri nas dogodi na najvišjih mestih marsikaj pomotoma. To-krat je pa tudi pomotoma sporočil svicarski generalni konzul po naročilu svoje vlade ministru socijalne politike dr. Kukovec pristrane čestitke na uspehi ustavi in izvedbi moderne socijalno-politične zakonodaje. Ta čestitka se je zgodila pomotoma ali pa so Svicarji potegnili g. ministra v ostavki dr. Kukovec.

Dnevne novice.

Samostojni molčijo. Casopisje celotne naše kraljevine je beležilo vest verifikacijskega odbora, da je ta poglaj iz parlamenta samostojnega mešetarja Kirbiša in pozval po enem letu v skupščino pravilno ter zakonito izvoljenega SLS poslanca Skoberneta le „Kmetijski List“ molči kot grob o tem pogonu. Samostojne koritarje je same sram nečednega početja s Kirbišem, s katerim si je utisnila Samostojna večni pečat čisto samostojne politične nepoštenosti! Laž in goljufija imata kratke noge!

Pred končnoveljavno ostavko še bo izvažal g. poljedelski minister Pucelj. Gospod Pucelj se je že proslavil z nemškimi konji, govedo in ovni, sedaj pa še bo z našo živino. Odredil je namreč izvoz 3000 lahkkih konj, 40.000 koštrunov in 11.000 ovac. Tudi pri tem izvozu bo kaj odpadlo na slabostojne izvozne strokovnjake mesarskega in mešetarskega poklica.

Na nas bi radi zvalili. „Narod“ in „Tabor“ sta si še danes v laseh radi nodelene in deljene Slovenije. Oba že izvajata nekaj plebskit, seve, samo v svoji domišljiji. Seda pa se je naenkrat „Tabor“ izmislil, da se je po javila tudi med štaterskimi klerikalci močna struja, ki je za ustanovitev — mariborske oblasti. To laž je sporočil tudi „Jutro.“ Za nas je vprašanje av-

tonomne Slovenije že davno rešeno in ne odnehamo od te naše volilne parole, dokler ne bo izvojevana. Ako pa mislita „Jutro“ in „Tabor“, da res nimamo drugega dela kot se pripraviti radi delitve Slovenije, ki ne bo faktično nikdar razdeljena, potem jih pustimo mirno v teh namišljenih idejah. Saj „Taborovo“ uredništvo obhaja še v celoti medene tedne, in v tistih časih človek marsikaj vidi, česar bi sicer ne!

Pozor, davkoplačevalci! Davčni urad nas je naprosil, da opozorimo davkoplačevalce, da so zapadli vsi neposredni davki za tekoče leto, ter naj se iste takoj, gotovo pa še pred novim letom, vplača, da se stranke ogonejo zelo občutnih eksekucijskih stroškov. Za leto 1921 se ne predpisana osebna dohodnina se plačuje po predpisu za leto 1920.

Železniški uradnik, ki pozna dvojno mero. O postajnačelniku v St. Ilju, nekemu Novaku, dobivamo vse polno pritožb, kako ta mož pristranski vrši svojo službo. Kadar so njegovi prijatelji tu, tedaj sme vlak imeti zamude, kolikor hoče, kadar pa kak domačin ali kak Novaku neljub človek hoče na vlak, mu ta dični načelnik dela vsakojake sitnosti. Prejšnji teden je žena tukajšnjega domačina prišla pravočasno do vlaka, ko je isti že dobil znamenje za odhod. Imela je vozni listek. Pristranski Novak pa ženi ni dovolil vstopa v vlak, dasiravno je vlakovodja izjavil, da je še časa dovolj. Takih slučajev je polno. Novak se vsakemu domačinu, ki mu more storiti tako „uslugo“, činično smeje. Za druge ljudi, predvsem za tujce ima Novak druge predpise in drugo srce. Pred dobrimi 3 tedni so Srb Mijović, samostojni poslanec Marmolja in češki renegat Hornický zamudili vlak za eno minuto! A kaj se zgodi! Novak, ki sicer ni imel službe, je zahteval od službujočega uradnika, da naj vlak radi enega Srba, enega samostojnega kričača in enega renegata chdrži. In to se je tudi zgodilo. — Tujci imajo več pravice, kot poštenci do mačini! Novakovo postopanje in delovanje zasluži, da se ga zabeleži. Mislimo, da so uradniki radi ljudstva tukaj! Če južna železnica za to važno točko nima boljšega in nepristranskega uradnika, potem je žalostno dovolj. Opomba uredništva: Oprostite, g. dopisnik, da smo vam morali ostali del dopisa črtati. Je potrebno. Če objavimo vse vaše podatke o g. Novaku, bi ljudje zopet rekli, da smo osebni. Da bi pa Novak, Mijović in drugi ubili „klerikalnega lintverja“, o tem ni treba prav nobenega strahu. Se večji in silnejši so se zaganjali vanj, a ga niti niso najmanj ogrožali. Zginil bo Novak, z njim Mijović, Marmolja in cela kompanija, a katoliško-misleči Slovenci bomo ostali.

Krivica za Prekmurce. Iz Prekmurja se nam poroča: Zaradi tobaka se godi nam Prekmurcem velika krivica. Po starih ogrskih zakonih, ki so še pri nas vedno v veljavi, je bilo nam Prekmurcem dovoljeno saditi pet rastlin tobaka in sicer davka prosto. Kljub temu pa moramo plačevati da-

vek od tega tobaka, vrhutega pa še trpimo pomanjkanje tobaka in imamo obilo tozadevnih nepotrebnih potov in drugih neprilik. Državna oblast na pravi red!

Obrtno-nadaljevalna šola za Prekmurje se je ustanovila v Murški Soboti. Učencev se je že koj v pričetku priglasilo 100, toda nekaj se še jih bo priglasilo. Ker je ta prepotrebni učni zavod gmotno nezadostno podprt, so zaprosili veletrgovci, trgovci in drugi imovitejši sloji, da podprejo ta zavod s prispevki, ki se naj pošiljajo na Odbor obrtno-nadaljevalne šole v Murški Soboti.

Manifestacije Hrvatskega bloka v Zagrebu. (Somišljeniki Radičeve stranke, Hrvatske Zajednice in Hrvatske stranke prava, združeni v Hrvatskem bloku, so nameravali v četrtek, dne 8. t. m. prirediti v dvorani Hrvatskega Sokola na Wilsonovem trgu velik volilni shod za občinske volitve. Policija je shod preprečila, ker baj, ni bil po predpisu prijavljen. O-rožništvo in policija sta bili v strogi pripravljenosti. Kljub temu so se neustrašljivi Hrvati zbirali v malih povorkah, čeprav jih je policija skoraj povsod razpršila. Ko so prišli „blokaši“ na Wilsonov trg, se je okoli 11. ure pripeljal narodni poslanec Stjepan Radić, katerega so pozvali, da naj govori kar raz avtomobila. Policija jih je zopet pričela preganjati na vse strani. Združili so se v dolgo povorko in krenili, hrvatsko zastavo na čelu snovevoda, po Frankopanski ulici v lice, odkoder so nameravali na Jelačićev trg. Razburjeni blokaši, katerim Pribičevićeva policija ni pustila zborovati, so v Balkan-kinu razbili „neodvisnim“ (politična skupina, ki se zbira okoli „Slobodne Tribune“) volilni shod; isto so storili pred Union-kinom, kjer so zborovali židje (cijonisti). Kljub vsemu nasilju vladnih strank je pričakovati, da bo Hrvatski blok zagospodoval nad belim Zagrebom.

Avtomobilska nesreča. V soboto se je zgodila v Novem Sadu pri piloškem mostu preko Donave avtomobilska nesreča. Avto donavske vođne flotile je nameraval iz Novega Sada v Petrovaradin. Vsled zmrznjene poti je zadel avto v občestni drog in se prevrnil. Pri tej priliki je obležal šofer, mrtev, dva potnika pa sta bila nevarno ranjena.

Za Dij. kuhinjo v Ptujju je nabral na gostiji Vinko Prapočnik in Marjete Sočičeve v Lačavesi pri Sv. Boltenku pri Središču mladinski prijatelj g. Jos. Breznik 350 K. Dijaška kuhinja se za ta dar iskreno zahvaljuje zlasti v sedanjih časih velike kotrebe in želi dosti posnemovalcev.

Iz Maribora.

Shod SLS za mesto Maribor se vrši danes zvečer točno ob 8. uri v dvorani v Splavarski ulici. Na dnevnem redu so ta-le vprašanja: Politični položaj, razvoj krize v Beogradu, in stanovanjska beda v Mariboru in okolici.

Proračun mestne občine mariborske izkazuje potrebsčin 3.803.332 din, pokritje pa znaša 2.079.614 din, pri-

Gladiatorji.

Prva knjiga. — Eros.

(47. nadaljevanje.)

Prva jed je bila končno mimo. Bogato oblečeni azijski sužnji so vstopili ob glasovih divje orientalske godbe in odnesli ostanke. Za njimi so pa prišle belo oblečene mlade sužnje, ovenčane s cveticami, in prinesle na zlatih krožnikih nova jedila.

Vmes se je počasi odgrnil zastor in razkril gostom oder v steni sredi dvorane in na njem tri mlade sirske plesalke. Slikovito so slonele na razkošnih divanih in zasenčene svetilke so obsevale z rdečkasto svetlobo njihova telesa, prozorne sopare so se dvigale iz bronastih kotličkov ob njihovih nogah in širile duhteče vonjave krog njih.

Hipoma so udarile ob cimbele in poskočile na noge. In začele so ples, sedaj zibajoč se v počasnih, umerjenih, koprnečih gibih, sedaj naraščajoč v divje strasnih bakanalskih kretanjah, pa zopet upadajoč v nežno utruenost in slikovit počitek. Vroča kri je plamtela v zagorelih obrazih teh hč-

ra južnega solca, črne oči so se jim bliščale pod dolgimi trepalnicami in njihovi beli zobje so se lesketali kakor biseri med polnimi rdečimi ustnicami.

Ko je bil ples na vrhuncu, so se hipoma ustavile kakor izpremenjene v kamen in se združile v živo sliko redke, fantastične lepote prav ob nogah eezarjevih gostov.

Pohvalno priznanje je zadonelo od vseh strani in Placid je vrgel za eno izmed plesalk dragocen ovratnik iz biservov, ko so odstopale. Tudi Vitelji si je odpel zlato zapestnico in jo zagnal na oder. „Pa to je le migljaj“, je pripomnil, „naj gredo hitro v stran, ker samo motijo in odvrtaajo pozornost od važnejšega, stvarnejšega posla.“

K čemur je tudi Montan z vso dušo pritrdil, željno obračajoč svoje oči na pečenega flaminga, ki mu je spretne strežaj ravno kar zasadil svoj dolgi nož v prsi.

Jed za jedjo so prinesli sužnji in zopet odnesli ostanke.

Divji merjasec, paštete, divja koza, različne ribe, drozgi, zelenjava vseh vrst, perutnina — vse to je izginilo in naredilo prostor fazanom, puranom, kapunom, divjačini, racam, golobom —, vse kar leze in leta in

plava in se more bahati z okusnostjo, če je pečeno ali pa kuhano, vse je moralo na cezarjevo mizo, in če je bil želedec poln in ni mogel več, so ga z ostrimi, žarkimi začimbami razdražili in mu vzbudili tek — in so iznova zopet jedli —.

Pa najvažnejši posel tistega večera je še le prišel. Brezmejna požrešnost pri takih pojedinah je bila samo sredstvo, ki je pripravljalo goste na glavni namen — na brezmejno pijančevanje, ki pa je seveda le samo spet pripravljalo želedec in ga umilo ter naredilo sposobnega in zmognega za sprejemanje novih jedil. Rimljan ni bil pijanec kakor barbari, ki so pili le zato, da si omamijo glavo s pijačo. Ne, Rimljan je jedel do sitosti, da je moge piti z užitkom, in pil je črez mero, da je zopet mogel jesti —.

Nubiški eunuhi so pospravili mizo in prinesli zadnjo jed: sladkarije in sadje

Za vsakim divanom, pripravljenim za tri goste, je stal točaj, gluhi in mutast. Njegova dolžnost je bila, polniti gostom čaše. Te mutce si je cezar z velikim stroški nabavil iz vseh delov cesarstva. Pa četudi so bili gluhi in

mu'asti, ti služabniki Bakovi niso bili slepi za stvari, ki so se dogajale pri takih pojedinah, in govorilo se je, da so mutci v palači cezarjevi čuli več tajnosti in izpovedali več skrivnosti, ko vse stare čenče vsega Rima.

Pojedina je bila pri kraju. Po zgledu cezarjevem si je vsak gost odpel pas svoje tunike, si popravljenec na glavi, se udobno položil na svoj divan in si dal napolniti čašo —.

Temeljito popivanje se je začelo.

XV.

Pri čaši rujnega falerničana.

Cezarjevo zamegleno in upadlo oko se je za hip zasvetilo v plemenitem navdušenju.

„Kapunova jetra“, je dejal, „na mleku pražena so bila izvrstna misset! Varus, skrb, da pridejo še ta teden spet na cezarjevo mizo!“

Varus, oproščeni suženj, si je z negotovo roko zapisal cezarjevo naročilo, Vitelji pa je izpil svojo čašo do dna in pomirjen spet naslonil svojo mastno brado na prsi.

* Bakus je bil Rimljanom bog vina in popivanja.

(Dalje prihodnjič.)

manjkla torej 1.723.718 dinarjev, t. j. 1/4 seji občinskega sveta, ki se vrši v 6.894.872 K, okroglo 7 milijonov kron. pondeljek, dne 12. t. m. (danes), se bo podrobno razpravljalo o tem proračunu. Klub občinskih svetovalcev SLS se je v posebni seji posvetoval in bo stavil primerne predloge.

Od vseh tatvin se najlažje izvede tatvina časti in poštenja. Tat tu malo pošepče, tam nekaj namiguje, potem pa izgine in naenkrat vidi čela množica madež na doslej uglednem človeku. Ta si niti pomagati ne more, kogarkoli prime, vsak se izmuzne ko jegulja z glaskim izgovorom. Najhujše je, če se taki tatovi ugnezdi v kakem časopisu. Evo primera v zadevi gospoda Milana Grebenca, majorja v ostavki! Mož je služboval kot avstrijski častnik za časa okupacije tudi v Srbiji kakor sto in sto drugih, po preobratu je bil pa sprejet v našo vojsko ter je z najboljšimi uspehi opravljal vojaško službo v težkih časih na Koroškem in drugod. Užival je ves ugled izbornega častnika, ko se nekega lepega dne, oglasi v beograjskem listu „Balkan“ neki Srbin z dopisom, da mu je avstrijski oficir Grebenc poškodoval ali odrezal jezik, da je škandal, da se taki ljudje v naši vojski itd. Gospod Grebenc je bil po drugih opozorjen na ta članek in iskal je zadoščenja potom vojaške oblasti, kakor mora vsak oficir storiti. Pozneje se je zatekel tudi k sodniji, pa ne eno ne drugo ni pomagalo, ker je danes zelo težko braniti človeka pred izbruhi srbskega časopisja, ki ne pozna nobenih mer in mej. Če lahko dolži ministre ubojev, ni pričakovati, da bi se oblasti zanimale za to, kar se naprti kakemu navadnemu prečanskemu oficirju. — Človek, ki je napadel g. Grebenca, je bil sicer avstrijski sluga — vojni literant, danes mu pa seveda ni težko, igrati vlogo mučenika in da se to lažje in boljše manifestira napada pač človeka, ki mu je slučajno znan, dobro vedoč, da v tej osvetniški pozi ni osamljen, temveč od raznih strani celo podpiran. — Podobni napadi so se naperili tudi proti drugim častnikom in ker vojaške oblasti niso znale pridobiti svojim ljudem za doščjenja, so se vse afere same ugnale pozabile in zaspale. — Tudi g. Grebenc bi imel za vedno mir, da ni po-

stal v neki stanovanjski zadevi tekme nekega gospoda, ki je, kakor videti, zelo dober strateg v borbi za svoje osebne koristi. Ta človek se je zatekel k „Taboru“ in ta list, ki je v častikraji zelo verziran, je takoj pregreel „Balkanovo“ izmišljotino. Kakor je v tem listu našel prostora profesor, ki je svojega kolega razupil kot zločince v sled avstrijskega patrijotizma, tako se je tudi g. Grebenc dalo predstaviti kot zločince nad nekim Srbom. Prej velik črni pisar, narodnih grehov profesorja Voglarja proti skromni črni pokrivači avstrijskega patrijotizma profesorja dr. Tomiška, sedaj pa „dobrovoljcev brez stanovanja, v stanovanju pa major Grebenc, ki je Srbu odrezal ali poškodoval jezik“. — To je prav dobra taktika, tat časti in poštenja se skriva za hrbet odgovornega urednika in uredniške tajnosti ter te lažnjive vesti raznaša naokrog, češ, „Tabor“ je pisal, g. Grebenc pa naj si išče zadoščenje, kjer hoče. — „Taboru“ je poslal popravek, ker ni bil priobčen, je tožil, potem je pa zvedel, da njegov popravek ni odgovarjal vsem predpisom zakona, da uredništvo radi tega ni bilo obvezno, ga priobčiti in tako mu je še le sedaj uspelo, da spravi popravek v list, ki ima pa pri tem še vsa pota odprta, da nadaljuje svoje blatenje. Zakotna žurnalistika to razume, malja, ki se zartoti proti človeku, zna lavirati med vsemi paragrafi in človek, ki postane po naključju njena žrtev, bi lahko obupal, če ne bi bilo poštenja javnosti, ki zna presoditi raznovrstne izbruhe listov ala „Tabor“, „Balkan“, po njih dobro znanem moralnem nivoju. Če bo pa sploh mogoče, da bi vsi oblani nastopili proti obrekovalcem v „Balkanu“, potem se bo pa g. Grebenc znašel v dolgi vrsti skoro vseh ministrov in množico oficirjev, ki delijo njegovo usodo z mnogo hujšimi očitaji.

Mogočen mož iz juga, Duplikar po imenu se je naselil v Lajtersbergu na nekdanjem dr. Mravlagg-ovem posestvu. Prejšnji gospodar je bil velik oblastnik, ta je pa še večji. Prvi je bil nemški, ta pa slovenski narodnjak, v oholosti in brezobzirnosti sta si pa enaka kakor brat bratu. Ta enakost izvira iz polnega žepa, saj se novi go spod prav rad in na vsa usta pobaha

da je pri nakupu profitiral eden in pol milijona. — Iz te sreče izvira ves njegov ponos, na hiši ima vedno kako zastavo, strankam v hiši, ki so mu silno na poti, še pa vode ne privoščijo. Dva studenca je zaprl, samo tretjega je pustil, — ker je zmurnjen. Mož hoče s tem pokazati svojo gospodsko vsemogočnost, obenem jih pa pregnati iz hiše na cesto, da bi svoj profit lahko pomnožil še z gostilniško koncesijo, za katero je zaprosil. Tako denarni mogotci šikanirajo ljudi, ki pač niso krivi, da so po stanovanjski bedi padli v njih nemilost kot zapreka novih profitov in široko razkoračene nadute samopašnosti. Davčne in še druge oblasti bi morale imeti pač pazno oko za take denarne veljake, ki si domišljujejo, da so samo za svoj profit in pa v strah revnih slojev na svetu in v državi.

Zahvala. Jugoslovanska strokovna zveza v Mariboru izreka vsem tistim, ki so prispevali k darovom za obdarovanje siromašnega delavstva na Miklavžev večer, najiskrenejšo zahvalo. Prosimo, da nam ohranijo svojo veliko darežljivost i v bodoče. Vsem čast in priznanje, tudi onim članicam, ki so zbirale z veliko vnemo prispevke. Vsem: Bog plačaj! — Odbor.

Drž. posredovalnica za delo, posredovalnica Maribor sporoča, da se je v času od 1. januarja do 1. decembra t. l. poslužilo zavoda 11454 strank in sicer 5163 delodajalcev in 6291 delojemalcev. V teh 11 mesecih je bilo posredovanih 2308 služb. Drž. posredovalnica posreduje delo in službe vsake vrste v vse kraje naše države. Posreduje tudi delo večjim skupinam zidarskih, tesarskih, gozdniških, poljskih in drugih delavcev in nakazuje službinjam in poslom sploh dobra mesta pri uglednih družinah po celi državi.

Dopisi.

Sv. Martin pri Vurbergu. Dopisnika iz vrst maslini plač, ki je očrnil našega č. g. župnika v „Taboru“ vprašamo: če je-li tudi dovoljeno učiteljsvemu posadati in plesati njegovim heerkam v gostilni čez policijsko uro in še celo dolgo čez polnoč? Ali je dovoljeno, ko šolarji molijo, držati roke v žep in gledati skozi okno, kakor to dela novodošli g. učitelj? Ali je tudi

dovoljeno zahtevati od naših otrok, da pozdravljajo namesto „Hvaljen Jezus“ — „Zdravo“, kar pa nekateri otroci izrabljajo v nesramne izraze?

Brežice ob Savi. Tukajšnje kat. slov. izobraževalno društvo uprizaro v nedeljo, dne 18. decembra ob 3. uri popoldne v Narodnem domu gledališko predstavo „Na Marijinem sreču“. Domačine in sosede vabimo, da si ogledajo to res lepo in pretešljivo igrjo. — V pondeljek, dne 19. decembra pa se vrši na istem prostoru v Narodnem domu izobraževalni tečaj, na katerem bodo govorili gg. dr. Hohnjec, Pušenjak in tajnik Krajnc. Tečaj se začne ob 9. uri popoldne in so vabljeni vsi naši somišljeniki in somišljenice, pa tudi tisti, ki se blodijo v temi in iščejo resnice in prave izobrazbe. Vstopnina se ne bo pobirala. Pridite v prav obilnem številu!

Planinski vestnik.

Najlepše božično in novoletno darilo je nedvomno planinski koledar za leto 1922. V njem se najde vse, kar je potrebno planincu-začetniku, kakor tudi izurjenemu turistu. Preskrbite se z njim ako ga še nimate, v trgovinah: Cirilova tiskarna, Baloh & Rosina, Franjo Majer, brivnica Novak in Pinter & Lenard, vsi v Mariboru, kjer stane 20 K; po pošti se naroči pri Brunon Rotter, Maribor, Krekova ulica 5, ter stane s poštnino 21 K.

Glavni zbor Odseka amaterfotografbo v četrtek, ob 20. uri zvečer, v gostilni Holzknicht. Pridite!

Planinski šaljivec bo krožil na III. planinskem plesu dne 1. febr. in na I. pohorskem sejmu dne 4. febr. Izda ga Mariborska podružnica Slov. planinskega društva ter upa, da se bodo gg. trgovci tega najboljšega reklamnega vira v obilnem številu poslužili, osobito, ker so cene inseratov tako nizko odmerjene. Uredništvo je v rokah priznanih veščakov, upravo inseratov pa je prevzel železninar gospod Ferdo Pinter, družabnik tvrde Pinter & Lenard, Maribor, Aleksandrova cesta, pri kateremu naj se blagovolijo interesenti ogledati.

Dekla za kuhinjo

pridna, poštena in zanesljiva, katera bi znala že nekaj kuhati, se sprejme v trgovsko hišo na deželi. Pl. ča po dogovoru. Naslov se pošlje upravi „Straže“ pod „Poštena 832“.

5000 m³ bukovega

stoječega lesa imam na prodaj. Les se lahko vporabi za na žago, drva in ogelje. Franc Plesnik, posestnik, Sv. Duh 47, p. Solčava nad Celjem. 1-2 689

Služinsku

službu dobije obitelj 3-4 osebe. Posao na vrtu, polju, vinogradu, u šumi i kleti, kod volova, mljeko u Zagreb nositi, svinje rediti, voće saditi i snaziti i t. d. Plaća moćnim mužkarcem 600 K, ženskim 500 K in manjšim 300-400 K mesečno, stan, družinsku hranu. Ponuda na župnišče šestine, pošta Zagreb. 686a

Vincelira

traži župna crkva u šestinama pošta Zagreb. Mora imeti 3 moćne osebe i sam mora raditi svaki težački posao u vinogradu 2 i pol rali (jutra), na koloseku kolje nare lit, 3 puta kopati, obrezati, nakoliti, privezati trsje, jalovo i potiske poubirati, 4 puta mladice privezati, 4 puta štrcati, 4 puta sumpoviti, 2 puta štrcati. Plaća godišnje 18.000 K, 2 i pol rala oranice i pašnjaka, 2 sobe i 2 kuhinje, štala svinjac, 400 litra težačkog vina, nu mora svoju 1 do 2 krave držati. Posebnu plaću dobije za suho zeleno ciepljenje, za školu, za gnojenje, branje, pretakanje. — Može biti postolar (čevljari), krojač, dela ima dosta. — Nastup 1. januara 1922. 686b

KUPIM takoj

vsako množino hrstevih in bilovih d v.

Drva morajo biti vsaj napol suha. — Plačam najvišjo ceno. — Cenjene ponudbe na upravo „Straže“ pod šifro „Co et G. 150“. 4-5 674

Praktikanta

ozir. kontorista, ki bi opravljal službo od pol 8. ure jutraj do 12 ure popoldne ter od 1. in do 5. ure pop. sprejem. Slovenskega in nemškega jezika mora biti v govoru in pisavi popolnoma vešč. Plača po dogovoru. — Ponudbe na Franca Pergler, tovarna v Mariboru, Minska ulica 5. 1-2

Fižol

letošnji posebno koks in mandalon kupuje v vsaki množini trvdka Tršan & Gorjanc, Kranj. — Istotam naj se ponudi tudi les vsake vrste, drva in ogelje. 1-3 684

Kdor si želi

nabaviti po ceni haloško vino, naj se obrne na upravo „Straže“. 683

Trgovski pomočnik

ali izvežbana trgovka (prvovrstna moč) vešča mešane trgovine z dobrimi sprichevali se sorejme s 1. ozir. 15. januarjem v trgovino Gospodarske zadruge v Ormožu. Prošnje je doposlati do 25. dec. t. l. 1-2 687

Nogavice se pletejo

nove in podpletejo stare za nizko ceno Str. jna pletarna Vezjak v Vetrinjski ulici 17, Maribor 6-657

Za cerkev

krasna svetilnica za večno luč se poceni proda pri Karolu Tratnik, specia ist v izdelovanju cerkvenega orodja v Mariboru, Orožnova ulica 3. 673

XXXXXXXXXXXX

Novi koledarji. V zalogi tiskarne sv. Cirila v Mariboru sta ravnokar izšla: 1. Pisarniški skladni koledar za leto 1922, ki se je že lansko leto bil zelo prikupil. Stane brez poštnine 20 K. 2. Mali stenski koledar za leto 1922, nalopljen na kartonu, stane brez poštnine 8 kron.

Katastrofalni poraz centralistov pri obč. volitvah v Zagrebu.

Od 28.695 volilcev je volilo 21.401. Količnik je bil 428. Dobili so: radikalci 154 glasov (noben mandat), socijalistična zajednica 454 glasov (1 mandat), demokratski 2545 glasov (6 mandatov), Jugoslov. neodvisna skupina (Trumbić) 819 glasov (2 mandata), cionisti 691 (2 mandata), neodvisni delavci 1074 glasov (2 mandata), pučka stranka 366 (1 mandat), **Hrvatski blok 15.297 glasov (36 mandat.)**, Enaka usoda čaka vse slovenske centraliste!

„Straža“ stane za leto 1922: celoletno 35 din. ali 140 K, polletno 18 din. ali 72 K, četrtletno 9 din. ali 36 K in mesečno 3 din. ali 12 K. Za vse kraje izven Jugoslavije zaradi poštnine mesečno 2-50 din. ali 10 K več, torej celoletno 65 din. ali 260 K, polletno 33 din. ali 132 K, četrtletno 17 din. ali 68 K. Naročnina se plačuje naprej. — Upravništvu.

Naročajte koledarček Kmetske zveze. Dobiva se v Tajništvu Kmetske zveze v Mariboru ali Celju. En koledarček stane s poštnino vred 18 K. Koledarček je fino tiskan in trdo vezan, ter vsebuje vse podrobnosti glede računanja lesa, kolkov itd. Tajništvo v Mariboru ga je v par dneh razprodalo že več sto izvodov. Ta koledarček je najlepši in najbolj primeren koledar za leto 1922.

Spodnještajerska ljudska posojilnica

Stolna ulica štev. 6. v Mariboru reg. zadr. z neom. zav.

Obrestuje vloge po 4% in 4 1/4%

Daje posojila na vknjižbo ali poroštvo. Stroški so neznatni, ker oskrbi zavod vknjižbo 185 brezplačno. 58

Za varnost vlog jamči rezervni sklad, naložen v vinogradnem posestvu, v hiši in stavbiših na najlepšem prostoru v Mariboru.

Rentni in invalidni davek plačuje posojilnica sama.